

Kirjallinen kysymys KK 472/2025 vp

Sara Seppänen ps ym.

Kirjallinen kysymys omakotiasukkaiden sähkönsiirron tehomaksusta

Eduskunnan puhemiehelle

Energiavirasto esittää uutta mallia omakotitaloasujien sähkönsiirron tehomaksuksi. Maksu määräytyisi kuukauden korkeimman 15 minuutin tehopiikin mukaan, ja maksu perittäisiin viiden kilowatin ylittävältä osuudelta. Maksu voisi olla jopa noin 50 euroa kuukaudessa. Uudistuksen on määrä astua voimaan vuoden 2029 alussa. Määräys ei velvoita yhtiöitä tarjoamaan asiakkailleen tehomaksuun perustuvaa tuotetta.

Viime vuonna hyväksytyn sähkömarkkinalain ja sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain (HE 197/2024 vp) yhtenä tavoitteena oli yhdenmukaistaa jakelumaksujen rakenteita ja edistää laajempaa tehomaksun käyttöönottoa. Esitykseen kirjattuna tehomaksun tavoitteena oli ohjata asiakkaita pienentämään kulutushuippujaan sähköjärjestelmän toimintavarmuuden parantamiseksi ja jakeluverkkoihin tarvittavien investointien lykkäämiseksi tai välttämiseksi. Lakimuutoksessa ei määritely tehomaksun määräytymisperusteita, vaan tämä on Energiaviraston tehtäväkenttää.

Kuluneen talven aikana pohjoisessa osassa Suomea on monin paikoin kivuttu hyisimmillään lähes 40 asteen pakkaslukemiin. Viiden kilowatin raja ylittyy nopeasti, kun lämmitetään kotia, käyttövetä, saunaa tai uunia tai esimerkiksi ladataan sähköautoa.

Energiaviraston esittämä malli on herättänyt laajaa kritiikkiä. Esimerkiksi Omakotiliiton lausunnon mukaan esitys on pientaloasukkaiden näkökulmasta kohtuuton. Liitto kritisoi korkeimman vartin mittausaikaa ja viiden kilowatin tehorajaa, joita se pitää liian tiukkoina pientaloasukkaille.

"Jatkossa esimerkiksi edes nelihenkisen perheen käyttövetä ei pystyisi lämmittämään aiheuttamatta tehomaksua, koska tyypillinen lämminvesivaraaja kuluttaa 9 kW. Käytännössä tässä mallissa tehomaksu olisi pelkkä lisämaksu siirtomaksuun, sillä jo pientalon tavanomaisen 6 kW:n tehoisen saunan käyttö aiheuttaisi tehomaksun. Myös sähköauton lataus nostaa tehoa helposti rajan yli. Suurin huolestumme on, että tehomaksu nostaa asumiskustannuksia entisestään", Omakotiliitto kirjoittaa lausunnossaan.

Malliin tulisi Omakotiliiton mukaan tehdä suojavyöhykkeet tilanteisiin, joissa tehohuippu ei johdu kuluttajasta. Esimerkiksi tilanne, jossa sähkökatkon jälkeen sähköpatterit käynnistyvät täydellä teholla, tulisi jättää huomioimatta tehohuipun tarkastelussa.

Kirjallinen kysymys KK 472/2025 vp

Yhden korkeimman vartin määräytymisperuste on liian lyhyt. Omakotiliitto esittää tehomaksun määräytymisajaksi 12 suurimman varttitehon keskiarvoa. Myös työ- ja elinkeinoministeriön asettama älyverkkotyöryhmä suositteli kolmen tunnin keskiarvotehoa.

Verkon tasapainottaminen on tärkeintä arjen kulutshuippuina, joten Omakotiliitto näkee tarpeelliseksi jättää yöaika ja viikonloput tarkastelun ulkopuolelle.

Tehon tarkastelun esitettyä viiden kilowatin alarajaa on nostettava. Rajan on ennen kaikkea mahdollistettava tavallinen elämä, mikä nykyisin kriteerein ei toteudu.

Suomen kaltaisissa arktisissa olosuhteissa ihmisten on voitava lämmittää kotejaan ilman, että kustannuksen nousevat kohtuuttomasti. Tällainen maksu tässä muodossaan ei ole millään tavoin kohtuullinen. Lausuntokierroksella ollutta mallia on muutettava.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy omakotiasujien sähkönsiirron tehomaksun ja siten asumisen kustannusten kohtuullistamiseksi?

Helsingissä 14.1.2026

Sara Seppänen ps

Merja Rasinkangas ps